

کیمپان

شاخصه های منظومه فکری رهبری درباره آزادی عبارتند از: مطلق نبودن ارزش دموکراسی، آزادی علمی و تبعیت نکردن از غرب، مرزهای معنوی آزادی، منطقی، اخلاق و حقوق معنوی و مادی دیگران، رعایت خطوط الهی و نغی نسبی گرایبی و …

واژه‌ی آزادی در زبان فارسی در معانی متعددی از جمله: اختیار، قدرت بر عمل و ترک عمل، قدرت انتخاب، رهایی، شادی و خرمی به‌کار رفته است. آزادی بنابر دیدگاه‌ها و جهان‌بینی‌های مختلف، معانی متفاوتی را بهمراه دارد. براساس تعریف سکولاریستی از آزادی، این مقوله حق انسان است و انسان از خوراک، پوشاک، عقیده، رفتار و تمامی جنبه‌های زندگی آزاد است. در مقابل، براساس تعریف الهی، آزادی حقی است که خداوند، برای انسان جعل و مقوّر داشته و حدّ آن، مرزهای است، که در قوانین الهی مشخص شده است. این‌گونه از آزادی، میدان وسیعی است؛ که اندیشه و تمامی استعدادهای آدمی را به رشد و قلاع می‌رساند. مقام معظم رهبری هم در زمینه بسیندن به آزادی اسلامی راهبردها و نظراتی دارند که در ادامه به آن پرداخته خواهد شد.

آزادی از منظر رهبر انقلاب

احدود آزادی» و «نوع آزادی» از مفاهیمی است که در بحث مربوط به آزادی باید بدان پرداخته شود. حد آزادی به این اشاره دارد که انسان از چه حد آزادی دارد. به عبارتی آیا آزادی حدی دارد و یا مطلق است؟.نوع آزاد چه مربوط به حیطة و قلمرو موضوعی آزادی می شود که برای مثال می توان به آزادی سیاسی، بیان و اجتماعی اشاره داشت.

رهبر معظم انقلاب مفهوم آزادی را دارای ریشه در مکتب قرآن و اهل بیت می داند. «... مساله «زادی» یکی از مقولاتی است که در قرآن کریم و در کلمات انمه (علیهم السلام) به طور موکد و مکرر روی آن تاکید شده است. مرادمان البته ... مرادمان آزادی مطلق نیست که هیچ طرف داری در دنیا ندارد ... مرادمان، آزادی معنوی هم که در اسلام و به خصوص در سطوح رافی معارف اسلامی هست، نیست؛ آن محل بحث ما نیست...منظور از «آزادی» ... «آزادی اجتماعی است؛ آزادی به مثابه حق انسانی برای اندیشیدن، گفتن، انتخاب کردن و این قبیل، همین منتهی است و کتاب و سنت مورد تحلیل قرار گرفته است.
ایاه شریفه ۱۵۷ سوره اعراف می فرماید: «الذین يتبعون الرسول التبی الامی السدی یخونونه مکتوبا عندهم فی التوریه والانجیل یامرهم بالمعروف و ینهاهم عن المنکر و یحل لهم الطبیات و یحرم علیهم الخبائث و ینض عنهم صرهم و الاغلال التی کانت علیهم» خداوند یکبارگی از خصوصیات پیامبر را این قرار می دهد که عل و نخبیرها را از گردن انسان‌ها برمی دارد: «اصر» را یعنی تعهدات تحمیلی بر انسان‌ها را از آنها می گیرد: مفهوم خیلی عجیب و وسیعی است...» (بیانات معظم له در مراسم فارغ التحصیلی گروهی از دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس ۱۳۷۱/۷/۱۳)

به عبارتی، رهبر معظم انقلاب آزادی را یکی از مفاهیم دینی بر می شمارد که ریشه در قرآن و تعالیم پیامبران و اولیای معصوم (ع) دارد. مفهومی که ایشان از آزادی در ذهن دارند فراتر از آزادی معنوی است بلکه آزادی اجتماعی و سیاسی که با محوریت تعالیم اسلامی

باشد را مد نظر دارند.

اصول و شاخص های آزادی از منظر رهبر معظم انقلاب

۱. مرزهای معنوی آزادی

مرزهای لیبرال دموکراسی برای آزادی از جهتی بسیار محدود است و از جهتی مزرگداری در این مکتب بسیار زیاد است. در لیبرال دموکراسی مرزی برای خواش های نفسانی و تجربیات جدید ناشی از این خواش های نفسانی وجود ندارد. برای مثال همجنس بازی اگر عموم به آن گرایش یابند مشکلی ندارد و آزاد است اما اگر نتیجه آزادی نقد همین ارزش های به ظاهر ارزش مهم همجنس بازی باشد شود به شدیدترین شکل بر خورد می شود که نمونه آن به روزمری است. سیاست حجاب در فرانسه بر می گردد که لیبرال دموکراسی را نقدی علیه خود می داند که به شدیدترین شکل در فرانسه با آن برخورد می شود. اما به بیان مقام معظم رهبری «در اسلام مرزهای اخلاقی وجود دارد. در اسلام آزادی علاوه بر آن حدود مادی مرزهای معنوی هم دارد ... اگر کسی عقیده ی گمراهی دارد، عیبی ندارد، وقتی می گویم عیبی ندارد یعنی پیش خدا و پیش انسان های مؤمن عیب دارد لیکن حکومت هیچ وظیفه ای در قبال او ندارد.

در جامعه مسلمان، یهودی و مسیحی و بقیه ی ادیان گوناگون هستند، اما اگر در کشور ما هم هستند در زمان صدر اسلام هم بودند هیچ مانعی ندارد، الاّ اگر قرار باشد آن کسی که عقیده فاسد دارد به جان ذهن و دل افرادی که قدرت دفاع ندارند بدین بیفتد و بخواهد آن ها را هم گمراه کند این برای آدم یک مرز است اینجا آزادی محدود می‌شود» (بیانات رهبر معظم انقلاب در جمع

دفاع از استقلال و تمامیت ارضی، نفی نظام سلطه، حمایت از جهان اسلام و پشتیبانی از روند همگرایی در آن، مقابله با سیاستهای تبعیض آمیز رژیم صهیونیستی و ... تشکیل دهنده عناصر اصلی دیپلماسی ایرانی است.

طرح مسأله:

طی روزهای اخیر، دولت ایالات متحده آمریکا، در اقدامی غیر مسالمت آمیز و متجاوزانه، در ر استانه خود جدید مذاکرات هسته ای ایران با پنج به اضافه یک، تحریمهای جدیدی را علیه برخی مؤسسات ایرانی و غیر ایرانی وضع کرد. قطعاً این اقدام آمریکا در راستای سایر سیاستهای یکجانبه و استکباری آن و در تعارض با کامل با سیاست مسالمت جویانه جهت حل و فصل اختلافات فعلی قرار دارد. در همین حال، مقام معظم رهبری در بیان دل‌نشان با اعضای هیات دولت در تاریخ پنجشنبه شهرپور ماه، توصیه هایی داشتند که یکی از آنها این بود که دولت در قبال مسائل منطقه ای و بین المللی موضع گیری صریح و قاطع داشته باشد. ایشان در این راستا مسائلی مانند موضوع فلسطین، رژیم صهیونیستی، غزه، سوریه، بحرین، عراق، تکفیرپها و دخالتهای آمریکا را مورد تأکید قرار گرفتند و اتخاذ موضعگیری صریح و قاطع در این مورد، به نفع نظام جمهوری اسلامی ست و متفاوتی هم با زبان دیپلماسی و مذاکره ندارد، چرا که موضعگیری صریح و شفاف در خصوص این مسائل شاکه کلی نظام اسلام و عقبه راهبردی نظام را در میان ملتها حفظ خواهد کرد.

حال که در آستانه نشست سالانه سران در مجمع عمومی سازمان ملل متحد هستیم و جنب رئیس جمهور محترم در آن سخنرانی خواهند داشت، قطعه، این موضوع وجود دارد که ایشان چه مطالبی را بگویند و مورد تأکید قرار دهند، چه موضوعاتی را محکم و قاطعانه بگویند و بقیه را نرم و ملایم بازگو کنند.
عده ای با توجه به تجارب دولتهای نهم و دهم و سخنرانیهای رئیس جمهور وقت که گاه باعث خشم کشورهای غربی می شد و به اعتراض جلسه را ترک می کردند، معتقدند رئیس محترم جمهور فعلی خیلی نرم و دیپلماتیک صحبت نمایند تا به تریج قیای کسی برخورد نکند. اما عده ای دیگر معتقدند با پارادیم نظام بین الملل و خوی استکباری آمریکا لازم است که قاطعانه و صریح و شفاف سخن رانده شود و اگر هم هزینه ای دربر داشت باید به جان خریده شود و به عنوان یک کشور انقلابی از مواضع خود عقب نشینی نکند.
حمایت قاطع از فلسطین و محور مقاومت نیز از موارد مورد تأکید رهبری خارجی در منطقه، دو محور گفتگمانی جدیدی است که پس از انقلاب، گفتمان جمهوری سلمی ایران آن را به وجود آورد.

این نوشتار به بااسته های سخنان ریاست محترم جمهوری در نشست آتی مجمع عمومی سازمان ملل متحد خواهد پرداخت و نگاهنده امیدوار است که با طرح دیدگاه خود، راه را برای بحث و آزاد نظر در این خصوص باز نماید.
اول: مد نظر قرار دادن جایگاه ایران در نظام بین الملل و جهان اسلام
جایگاه دیپلماتیک و ژئو پلتیک جمهوری اسلامی ایران در دنیای پرآشوب امروز، چیزی قابل تأمل است. این در حالی است که کشور ما به عنوان یک بازیگر فرهنگی و تمدنی نیز در جهان معاصر سخت مطرح می باشد. فرهنگ شیعی مبانی اختیار، عقلانیت، عدالت و امامت را داراست که باعث می شود ایرانیان در برابر مسائل روز با استفاده از روش های اجتماعی، وارد مسائل اجتماعی سازند و از دیدگاه رهبر خودشان را به صورت غیرخوشות‌آمیز درآورد.
بعد از رخداد یازدهم سپتامبر و حمله کشورهای غربی به خاورمیانه و به خصوص در دهه اول قرن بیست و یکم با فروپاشی کشورهای مستبد و وابسته غربی، کشورهای شرقی منطقه در حال برترنگ تر شدن می باشد. ایران به طور ویژه در منطقه آشوب زده خاورمیانه به شکل مستقل و بدون وابستگی به قدرتهای بزرگ، با ثبات و امنیت و حتی با قدرت دوران را سبزی می باشد.

قدرت اسلام سیاسی نیز باعث شده است تا ایران به شکل قدرتمندی در منطقه بازیگری کند. ایران با استفاده از مبانی اندیشه‌های اجتماعی، حکومت و نظام سیاسی بنا کرده است. کشورهای اسلامی یا در جنگهای قبیلهای به سر می‌برند، یا به دست نیروهای سکولار نظامی و مستبدان قبیلهای اداره می شوند،

سیاسی Siyasi @kayhan.ir

آزادی

سیاسی و اجتماعی

از منظر

رهبر معظم

انقلاب

دانش آموختگان دانشگاه تربیت مدرس، ۱۳۷۱/۶/۱۲

۲.منطق، اخلاق و حقوق معنوی و مادی دیگران

راه میانه آزادی افراد گسخته و خفقان و سرکوب، آزادی اسلامی است که در آن ملک‌های شخصی افسار خداد امع از مسئولین و مردم مد نظر نیست بلکه ارزش‌های حدود آزادی را مشخص می کند.

«هرخی میان مراب «سکوت و جمود» با گرداب «هرزه گوئی و کفر گوئی»، طریق سوسمی نمی‌شناسند و گمان می‌کنند که برای پرهیز از هر یک از این دو، باید به دام دیگری افتاد. حال آن‌که انقلاب اسلامی آمد تا هم «فرهنگ

خفقان و سرجنابیندن و جمود» و هم «فرهنگ آزادی

بی‌مهار و خودخواهانه غربی» را نقد و اصلاح کند و فضائی بسازد که در آن، «آزادی بیان»، مقید به «منطق و اخلاق و حقوق معنوی و مادی دیگران» و نه به هیچ چیز دیگری، تبدیل به فرهنگ اجتماعی و روحی گردد و باعث تعادل و عقلانیت و فعالیت و انصاف، سکسکه رنجی شود.» (بیانات مقام معظم رهبری به نامه جمعی از دانش آموختگان و پژوهشگران حوزه علمیه در مورد کرسی‌های نظریه‌پردازی ۱۳۷۱/۱/۴)

۳. رعایت خطوط الهی و نغی نسبی گرایبی

یکی از مهم ترین خطوط قرمز مردم سالاری دینی رعایت آزادی با عنایت به خطوط الهی است «آزادی غیر از رهاسازی همه‌ی ضابطه‌ها است. آزادی ... خودش دارای ضابطه است، بدون ضابطه، آزادی معنی ندارد. اگر چنانچه

کسانی هستند در کشور که برای تیشبه به ریشه‌ی ایمان جوانان زدن دارند تلاش می‌کنند، نمی‌شود این را تمسک کرد به‌عنوان اینکه این آزادی است...» (بیانات مقام معظم رهبری در محظر ظهر وضوی ۱۳۷۱/۱/۹)

۴. رقابت ایده‌ها در چهارچوب منطق و اخلاق

نظامی سیاسی که در آن رقابت اندیشه‌ها با صورت نگیرد، ارزشی به نام آزادی وجود خارجی ندارد. لذا «باید ایده‌ها در چهارچوب منطق و اخلاق و در جهت رشد اسلامی با یکدیگر رقابت کنند و مصاف دهند تا جهان اسلام، اعاده هویت و عزت کند» (باسخ مقام معظم رهبری به نامه جمعی از دانش آموختگان و پژوهشگران حوزه علمیه در مورد کرسی‌های نظریه‌پردازی ۱۳۷۱/۱/۴)

یکی از مهم ترین نکاتی که در مورد آزادی باید بدان توجه داشت مساله یادگیری آداب آزادی و رعایت آن است. ادب آزادی به بارزترین وجه آن در مکتب اخلاقی اهل بیت (ع قرار گرفته است و باید آن را یاد گرفت. همان‌طور که بسیاری از فضیلت‌های انسانی نیازمند یادگیری و آموزش است. آزادی هم دارای ادبی است و آن را باید آموخت که وظیفه اصلی آن بر عهدۀ نظام جمهوری اسلامی ایران است.

«استفاده از آزادی ادبی دارد. ما ادب استفاده از آزادی را هم باید یاد بگیریم و یاد بدیم. این هم وظیفه‌ی جمهوری اسلامی است. عذّاه‌ی به نام آزاداندیشی مرزهای فضیلت و حقیقت را لگدکوب کرده‌اند و به نام آزاداندیشی و نوآوری، همه‌ی اصول مقدّس حقیقی را نادیده گرفته یا تحقیر و یا مسخره کرده‌اند.»

بایسته های حضور در نشست آتی سازمان ملل

رضا سیمبر

با داری نیروهای بنیادگرایی می‌باشند که اندیشه جهادی و آرمان‌های متکرر بدون مسلحت آن‌ها قابلت اجرا شدن ندارد.

خدادهای لیبی همین امروز یکی از شواهد ادعای ماست که چگونه پس از فروپاشی نظام قذافی، اکنون این کشور دچار درگیریهای فرقه ای و قومی شده است و تاب و توان آن را گرفته است. عراق کتونی نیز نتوانسته است پس از فروپاشی نظام عراق، تجربه خوبی تا جگات تبلیغ، اخوان المسلمین و حتی آشوبهای متفاوت سیاسی و فرقه ای و قومی می شود که نیروهای خارجی نیز به نوعی آتش بزرگ معرکه می باشند.

از طرف دیگر، افغانستان نیز در آتش تفرقه و برخوردهای قومی و مذهبی می سوزد و باز مدخله گری نیروهای خارجی، به ویژه آمریکایی‌ها نتوانسته ثبات و آرامش را به کشور به ارمغان بیاورد.

تنها ایران است که با تجربه اسلام سیاسی نتوانسته که نظام سیاسی را تأمین کند و امنیت و ثبات را برای کشور متجلی سازد. گروه‌های جهادی و تبلیغی در جهان اسلام از جگات تبلیغ، اخوان المسلمین و حتی القاعده هیچ یک نتوانستند تعادلی میان خواسته‌های خود و نیروهای داخلی و خارجی کشورهای اسلامی به دست آورند و اغلب با افراطی گری و استراتیژی‌های خشونت‌آمیز، مسلمانان را دچار برحسب‌های تئورستی کرده‌اند، که امروزه گروه تکفیری زیاد نمونه بارز این گروه‌ها می باشد.
جمهوری اسلامی ایران، شیوه‌های عدالت، شورا، بیعت، صلحت، اجتهاد و ... را در قالب مردم‌سالاری دینی و سبک جمهوری پیاده کرده است و اسلام سیاسی را با استفاده از نهادهای رهبری، تشخیص صلحت، مجلس، شورای نگهبان و ... فعالیت بخشیده است. اکنون ایران به لحاظ داشتن شبکه‌های اجتماعی مندی، مذهبی و مقاومتی در قالب گروه‌های غیردولتی، بسیج، سپاه و شبکه‌های مساجد و سیستم‌های سیاست‌گذاری شرعی و عرفی، الگوی نمونه را ایجاد کرده است که در علم سیاست چیزی نیز قابل طرح و ارائه می باشد. به این ترتیب این ایران است که در منطقه آشوب زده خاورمیانه به شکل مستقل و بدون وابستگی به قدرتهای بزرگ، با ثبات و امنیت و حتی با قدرت دوران را سبزی می کند.

دوم: در ک جایگاه هویتی انقلاب اسلامی ایران

با گذشت بیش از سه دهه از پیروزی انقلاب اسلامی، اکنون ایران به عنوان بازیگر هویتی مطرح در منطقه خاورمیانه، در شرت میدترانه تا خلیج فارس نقش آفرینی می کند. ایران سه عنوان بزرگترین برکتی مبتنی بر نظام دینی، رهبری

لذا شامل علم، معرفت، مثنی سیاسی، شعارها و واژه‌ها و خواسته‌های متعارف سیاسی و اجتماعی هم می‌شود.» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از اعضای تشکل‌ها و جمعی از نخبگان دانشجویی ۱۳۷۱/۸/۸)

« شما ببینید در فرانسه که آن را مهد آزادی می‌دانند، برای سه چهار دختر روسی‌ر‌دار مسلمان چه سر و صدایی راه انداخته‌اند!این است که می‌گویم باید فکر کنیم؛ باید تحلیل کنیم. اندیشه‌ی ترجمه‌ای برای یک ملت، سرنوشت بسپار سختی را به‌وجود می‌آورد. این توصیه‌ی همیشگی من به شما جوانان عزیز است.» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از دانشجویان قزویین ۱۳۷۱/۹/۲۴)

البته نکته ای که رهبر معظم انقلاب هشدار می دهند این است که به نام استقلال علمی نباید هر چه دیگران کار کرده اند را رد کرد و بدون انباشت و ذخیره علمی به پیوهه گوئی روی آورد و یا تابع اندریشیزم علمی شد.» من کسی را به آثارشیزم علمی و به مهمل گوئی علمی توصیه نمی‌کنم. در هر زمینهای، کسانی که از دانشی برخوردار نیستند، اگر بخواهند به خیال خودشان نوآوری کنند، به مهمل گوئی می‌افتند. ما در زمینه برخی از علوم انسانی و معارف دینی این را می‌بینم. آمه‌های نواراد بدون این‌که از ذخیره و سسواد کافی برخوردار باشند، وارد میدان می‌شوند و حرف می‌زنند و به خیال خودشان نوآوری می‌کنند که در واقع نوآوری نیست، مهمل گوئی است. بنابراین در زمینه مسائل علمی، من این را توصیه نمی‌کنم. باید فراگرفت؛ اما نباید صرفاً مصرف کننده فرآورده‌های علمی دیگران بود.» (بیانات در جمع دانشجویان و اساتید دانشگاه صنعتی امیرکبیر ۱۳۷۱/۲/۹)

۹. مطلق نبودن ارزش دموکراسی

در مورد دموکراسی و ارزشهای آن دو گروه موافق و مخالف وجود دارند که هریک ادله و دعوی خود را مطرح می‌کنند. اما در بین طرفداران دموکراسی هم یک نوع نگاه وجود ندارد؛ گروهی دموکراسی را فی نفسه ارزش تلقی می‌کنند و خطی تا آن که راه شکلی نادرست تلقی می‌کنند. اما گروهی دیگر دموکراسی را به مثابه یک سازوکار تلقی می‌کنند به گونه ای که بهتر می‌تواند ارزشهای انسانی را تحقق خارجی ببخشد. نمونه تاریخی گروه اول را باید طرفداران دموکراسی در آتن جستجو کرد که در دادگاه مبتنی بر رای اکثریت حاکم شوکران به سرفراط خوردانند چرا که سرفراط را علیه ارزشهای دموکراسی و مردم آتن می‌دیدند. اما گروهی دیگر حتی در غرب به مانند پیور اوله ای آل در بر ارزش مطلق نبودن دموکراسی ارائه می‌کنند. اما در عوض ارزش دیگر به نام لیبرالیسم در مطلق در نظر می‌گیرد و دموکراسی را سازوکاری برای پیاده سازی آن تلقی می‌کند.

رهبر معظم انقلاب هم در مورد دموکراسی به مثابه ارزش مطلق را مورد سوال قرار می‌دهد. به نظر ایشان دموکراسی سازوکاری برای ارزش مطلق دیگر به نام لیبرالیسم است. اما در مورد دموکراسی، ما باید فکر کنیم - آزادفکری یعنی این - که در آن ارزشهای اسلامی است. «اگر امروز غرب می‌گوید بهینیم آیا همین که او می‌گوید درست است و دموکراسی بی‌شعور مطلق ارزش است، یا نه قابل خدشه است؟» (بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار جمعی از اعضای تشکل‌ها و جمعی از نخبگان دانشجویی ۱۳۷۱/۸/۸)

«مفکرات بودن» اگر به معنای مردمی بودن و انتخابات آزاد در چارچوب اصول انقلابیاست، همه دموکرات باشید؛ و اگر به معنای افغان به نام لیبرال دموکراسی درجه‌ی دوم و تقلیدی باشد، هیچ یک دموکرات نباشید. (بیانات مقام معظم رهبری در نماز جمعه تهران + ترجمه خطبه عربی ۱۳۷۱/۱/۹)

نتیجه گیری

از منظر رهبر معظم انقلاب آزادی به عنوان یک ارزش الهی برحسد در تعالیم اسلامی دارد، لذا از تقلید کورانه از غرب در این مورد پرهیز می‌دارند. اما آزادی در اندیشه سیاسی بنشینندگان اندیشه غربی آن دارد که در آن افسارگسیختگی جای خود را به آزادی مقید به اخلاق نمی‌دهد. از طرفی از منظر ایشان آزادی ارزشی خارج از دین مبین اسلام نیست. به عبارتی، ما برای تعریف آزادی و مشخصات آن نیازی به اندیشه های غربی به ویژه لیبرال دموکراسی نداریم. در این مقاله تلاش شد تا به تبیین نکاتی که رهبر معظم انقلاب در این خصوص فرمودند داشته و در نوعی منظومه فکری ایشان درباره آزادی را شکل می دهد، بپردازیم. شاخصه های منظومه فکری ایشان درباره آزادی عبارتند از: مطلق نبودن ارزش دموکراسی، آزادی علمی و تبعیت نکردن از غرب ، مرزهای معنوی آزادی، منطقی، اخلاق و حقوق معنوی و مادی دیگران، رعایت خطوط الهی و نغی نسبی گرایبی، رقابت ایده‌ها در چهارچوب منطق و اخلاق، رعایت آداب آزادی و آموزش از توسط نظام جمهوری اسلامی، منع تفرقه و اختلاف، مباحث تخصصی و عام می باشد.

تا عمده کشورهای غربی، به ویژه ایالات متحده آمریکا راه را برای ایجاد تبلیغات منفی علیه ایران فراهم نمایند.

سوم: گفتمان مقاومت و مذاکره

همان طوری که مقام معظم رهبری اشاره کرده اند، بیان صریح مواضع جمهوری اسلامی ایران و مذاکره منافاتی ندارد، در سخنان آتی مجمع هم این نکته را باید آویزه گوش قرار داد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، این گفتمان کم‌کم نشانه‌ها و مفاهیم خود را در یک دوره ی منازعه‌ی سخت گفتگمانی و در رویارویی با گفتمان‌های رقیب، تثبیت کرد و به یک منظومه‌ی مشخص معنایی دست یافت. این دوره، این گفتمان کوشیده است تا زنجیریه‌ی هم‌عرضی خود را بر برابر فرهنگ و تمدن غربی و همه‌ی گفتمان‌های سکولار سامان دهد و به ویژه به مبارزه با آمریکا و رژیم صهیونیستی به‌عنوان مهم‌ترین نملدهای کفر و استکبار اصرار ورزد. حمایت قاطع از جنبش فلسطین و محور رژیم صهیونیستی و طرد نیروهای خارجی از منطقه، دو محور گفتگمانی جدیدی است که پس از انقلاب، گفتمان جمهوری اسلامی ایران آن را به وجود آورد. تحول به‌موجب‌آمده در این گفتمان، بیش از هر چیزی دارای شاخصه‌های فرهنگی و دینی است که به این ترتیب می‌توان تحول فرهنگی و دینی در سیاست خارجی را مهم‌ترین ویژگی گفتمان ایرانی در منطقه‌ی خاورمیانه پس از انقلاب دانست. گفتمان مقاومت یکی از گفتمان‌هایی بود که در عرصه‌ی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، به رهبری حضرت امام (ره) به وجود آمد. ترجمان اصلی این گفتمان، هم در روند انقلاب اسلامی ایران و هم در طول هستت سال دفاع مقدس، مشهود بوده است که به‌تدریج در منطقه‌ی خاورمیانه و سپس در همه‌ی جهان اسلام بازگویی می‌آید که در لحاظ اقتصادی از منابع غنی فلسطین از نفت و گاز برخوردار است و در همین حال برجمعیت ترین کشور منطقه و دارای زیربنای صنعتی به حساب می آید.

علاوه بر این، پارامترهای قدرتی با سرزنگونی رژیم بعث و طالبان در عراق و افغانستان نفوذ و حضور هویتی ایران، به طور چشمگیری قلیل مشاهده است. باید به این نکته کلیدی دقت داشته باشیم که حضور و نفوذ سیاسی و نظامی آمریکا در این کشورها، در یا زود، پایان خواهد پذیرفت، اما این امری است که امروزه با عهده‌های حساسه استراتژیک و دارای هویت مستقل، در این کشورها در همواره باقی خواهد ماند.

در همین حال باید توجه داشته باشیم که انقلاب اسلامی ایران نیز ماهیت سیاست خارجی این کشور را دچار تغییر بنیادین ساخته و وجهه ایران را در میان مردم مسلمان منطقه و جهان اسلام ارتقا داده است. برای همین است که مقام معظم رهبری در سخنانی مفصل و حضور هویتی ایران، به طور چشمگیری قلیل مشاهده است. شاکله کلی نظام اسلام و عقبه راهبردی نظام را در میان ملتها حفظ خواهد کرد. جایگاه ایران در زمینه نقش آفرینی در حل مسائلل جهان اسلام، پس از پیروزی انقلاب اسلامی ارتقا یافته است، این نقش آفرینی باید در دولت یازدهم تقویت شود. ایران در عین تلاش برای ارتقای جایگاه خود، می تواند موقعیت جهان اسلام را نیز تقویت کند و این امر از طریق نشان دادن چهره واقعی اسلام ناب محمدی (ص) امکان پذیر است که با تصویر ارائه شده توسط اسلام سلمی و طالبانی و داعشی بسیار متفاوت است.

ایران اسلامی با هویت مستقل علمی و سیاسی خود اکنون علیرغم شائزتهای دشمنان، معتدلترین و فعالترین بازیگر در میان کشورهای اسلامی به طور اخص کودکانی بیست و هشت مرادسی و دو تاکنون شاهد هستیم. آمریکا هرگز حاضر نشده است ماهیت انقلاب اسلامی ایران و تغییر رژیم توسط تدریس را بپذیرد. از کودتای نوزده تا پذیرش شاه به آمریکا، تا تحریک عراق به صدام، تا تحریمهای یکجانبه علیه ایران، همه و همه شاهد این مدعاست و این امری است که مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خودشان با ریاست محترم جمهوری و هیات دولت تأکید داشته اند که باید در مقابل این خوی مدخله‌جویانه اقدامی موضع گیری آشکارو داشت. **چهارم: سیاست مداخله جویانه دولت ایالات متحده آمریکا**
دولت آمریکا، پس از جنگ دوم جهانی، در بسیاری از خنده‌های بین المللی، خوی تجاوزکارانه و مداخله جویانه غیر مردمی خود را نشان داده است. یکی از آنها، استنفاده ازبازی از شورای امنیت برای تحریک عراق به حمایت ازآرپیشخش از رژیم صهیونیستی اسرائیل می باشد. بارها و بارها آمریکا نگاهشسته که پرونده محکومیت این رژیم شاگلگر در شورای امنیت حتی مطرح شود. ایران اسلامی با هویت مستقل علمی و سیاسی خود اکنون علیرغم شائزته‌های دشمنان، معتدلترین و فعالترین بازیگر در میان کشورهای اسلامی به طور اخص کودکانی بیست و هشت مرادسی و دو تاکنون شاهد هستیم. آمریکا هرگز حاضر نشده است ماهیت انقلاب اسلامی ایران و تغییر رژیم توسط تدریس را بپذیرد. از کودتای نوزده تا پذیرش شاه به آمریکا، تا تحریک عراق به صدام، تا تحریمهای یکجانبه علیه ایران، همه و همه شاهد این مدعاست و این امری است که مقام معظم رهبری در دیدار اخیر خودشان با ریاست محترم جمهوری و هیات دولت تأکید داشته اند که باید در مقابل این خوی مدخله‌جویانه اقدامی موضع گیری آشکارو داشت. **چهارم: سیاست مداخله جویانه دولت ایالات متحده آمریکا**

قطعا سخنران ریاست محترم جمهوری در نشست مجمع عمومی سازمان ملل

صفحه ۸
شنبه ۱۵ شهریور ۱۳۹۳
۱۰ ذیحده ۱۴۳۵ - شماره ۲۰۸۶۵

اجرای قانون اساسی را از اصول ۲۸ و ۳۱ شروع کنید

■ **جعفر عبدی**

چند هفته قبل، روز پنج‌شنبه ۳۰ مرداد ۱۳۹۳- رئیس‌جمهور محترم در جلسه شورای اداری استان اردبیل، وعده جدیدی را به مردم داد که دریک سال دولت یازدهم، به آن اشاره نشده بود: اجرای قانون اساسی.

روحانی «بایست قوه اجرائی کشور» و از آن مهم‌تر «مسئولیت اجرای قانون اساسی» را دو وظیفه مهم رئیس‌جمهوری دانست و اظهار داشت: «زمانی که خواستم انجام وظیفه مسئولیت اجرای قانون اساسی را شروع کنم، برای مردم توضیح خواهم داد چراچرا این کار دارد یا تاخیر انجام می‌گیرد». رئیس‌جمهور گفت: «اجرای این وظیفه از آن کارهای مهمی است که برای خیلی‌ها خوشایند نیست و ممکن است ناراحت و عصبانی شوند اما قانون اساسی کشور باید اجرا شود و هر کسی در این کشور با هر مسئولیتی باید بداند این دولت به حول و قوه الهی در ادامه راه، برای اجرای قانون اساسی مصمم خواهد بود.»

روحانی افزود: «وقتی دولت اعلام می‌کند فلان دستگاه و یا نهاد دارد از قانون اساسی تخلف می‌کند، ممکن است برای آن نهاد و یا دستگاه خوشایند نباشد اما این وظیفه رئیس‌جمهوری است و من به وعده‌هایم به مردم عمل خواهم کرد و در این راه هیچ چیز نمی‌تواند مانع شود.»

رئیس‌جمهور اظهار داشت: «هرم‌د با رای و اعتماد دولت وظیفه مهمی را در رئیس‌جمهوری ایران کردند. مردم آدم نداننده که رئیس‌جمهوری رئیس دستگاه اجرائی باشد، رای داند که اول مجری قانون اساسی باشد. مسئولیت اجرای قانون اساسی در کشور برعهده رئیس‌جمهوری است.»

ایشان نظار روحانی یادآور مباحثی است که روسای دو دولت پیشین (خامنه‌ی و احمدی‌نژاد) نیز در دوران خود مطرح کرده بودند و تحریکاتی همچون تشکیل هیئت نظارت بر قانون اساسی نیز انجام داده بودند. درهر دو دوره مذکور، پس از اظهارات روسای جمهور وقت مبتنی بر این که مجری قانون اساسی هستند و اختیار دارند به ناقضان قانون اساسی، تذکر دهند، مقام‌های حقوقی درباره صحت این برداشت از قانون اساسی تذکر دادند، گرفت و هم جریان‌های سیاسی بر حسب روابط خود با دولت وقت، به آن واکش نشان دادند.

هرچند تا‌ظاهر قضیه اصرار رئیس دولت‌ها برداشتن اختیار اجرا و نظارت بر اجرای قانون اساسی، این‌گونه نمی‌آید که آنها به جای آن که واقعا به دنبال اجرای قانون اساسی باشند، به دنبال بهره جستن از این برهه برای تضعیف جریان‌های سیاسی مخالف خودهستند؛ اما شاید بهتر است از این مواضع، استقبال کرد و از آن در جهت حل مشکلات واقعی مردم (نه مشکلات تخیلی) بهره جست. اینکه که آقای روحانی وعده اجرای قانون اساسی و با مردم داد است، ورای ایبارات حقوقی نسبت به برداشت وی از اختیار رئیس‌جمهور در نظارت بر اجرای قانون اساسی، ضمن استقبال از این وعده، در اینجا اولویت‌های واقعی منظر مردم برای اجرای قانون اساسی را بیان می‌کنیم و انتظار داریم رئیس‌جمهور محترم به اولویت‌های منظر مردم، توجه کند.

مهم‌ترین مشکلاتی که علمه مردم کشورمان هم‌اینک با آن روبرو هستند، اشتغال و مسکن است. این حقیقت مورداجماع همه مسئولان و کارگزاران نظام است و روحانی در وعده‌های انتخاباتی خود نیز بر حل مشکلات حوزه اشتغال و مسکن تأکید داشت و اساساً وی با شعارهای اقتصادی توانست رای بیاید. اینکه یک سال از دولت یازدهم گذشته و طبق آمار و اظهارات خود دولتی‌ها، هم نرخ بیکاری افزایش یافته و هم مشکلات مسکن، لاینحل باقی مانده است. بنابر آخرین آمار اعلامی دولت، نرخ بیکاری در بهار اسمال ۱۰۷ درصد، نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ سال ۲۴٪ درصد و تعداد بیکاران ۲ میلیون و ۵۲۰ هزار نفر بوده است. بررسی روند بیکاری از افزایش آن طی دو فصل اخیر خبر می‌دهد. به گفته مقامات دولتی، اکنون دغدغه اصلی بسیاری از خانوارها در دکمک‌های متوسط و پایین جامعه تأمین مسکن است. بنابر برنامه‌ریزی و آمار رسمی، برای خانه‌دار کردن مردم، کشور به ساخت سالانه ۱/۵ میلیون مسکن نیاز دارد.

با توجه به این حقایق، از رئیس‌جمهور انتظار می‌رود اینکه که می‌خواهد قانون اساسی را اجرا کند این کار را از آن بخش از قانون اساسی شروع کند که در جهت تحقق مطالبات بحق کتونی مردم است؛ یعنی اصول ۲۸ و ۳۱ قانون اساسی

اصل اول و اصل قانون اساسی چه می‌گویند؟

اصل بیست و هشتم: هر کس حق دارد شنود را که بدان مایل است و مخالف اسلام و مصالح عمومی و حقوق دیگران نیست برگزیند. دولت موظف است با رعایت نیاز جامعه به مشاغل گوناگون، برای همه افراد امکان اشتغال با کار و شرایط مساوی را برای احراز مشاغل ایجاد نماید.

اصل سی‌ویکم: کسکه مستناسب با نیاز، حق فر هر و خانواده ایرانی است. دولت موظف است با رعایت اولویت برای آنها که نیازمندترند به خصوص روستائینسان و کارگران زمینه اجرای این اصل را فراهم کند.

علاوه بر این دو اصل، از آقای روحانی انتظار می‌رود اجرای اصول زیر را نیز در اولویت‌های مدعی قرار دهد:

بند ۱۲ اصل سوم: پریزوی اقتصادی صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفق فقر و برطرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه
بند ۲ اصل سوم: تامین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به ضرر و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به کمک کارفرمای بزرگ مطلق کورگورانه از اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک ازمراحل رشد صورت گیرد.

در صورتی که روحانی با عزم جدی اجرای اصول مذکور قانون اساسی را شروع کند این امید وجود دارد که در پایان دولت یازدهم، هم از جمعیت میلیونی بیکاران کاسته شود و هم میلیون‌ها خانوار فاقد مسکن ملی، خاندار شود. این در صورتی که هدف از تأکید بر اجرای قانون اساسی، پیگیری تصورات نادرست بر خوی جریان‌های ورشکسته و بدنام سیاسی درباره نقض حقوق شهروندی و آزادی و، در کشورمان باشد، نمی‌توان امیدوار بود که گراه از مشکلات مردم باز شود.

متحد نیازمند دنگ‌ساز شاعرزدگی، افراطی گری و حاشیه سازی است. زبان دیپلماتیک باید که محیط روابط بین الملل را مورد شناسایی قرار دهد و به سمت ایجاد جوی مثبت در نظام بین الملل حرکت کند و از هر گونه ادبیات غیر پروتکتلی و عاری از ظرف و نزاکت دیپلماتیک اجتناب نماید و در عین حال به سمت زبان دیپلماتیک پروتکتلی و میانه رو و مدبرانه حرکت نماید.
زبان دیپلماتیک باید که محیط روابط بین الملل را مورد شناسایی قرار دهد و به سمت ایجاد جوی مثبت در نظام بین الملل حرکت کند و از هر گونه ادبیات غیر پروتکتلی و عاری از ظرف و نزاکت دیپلماتیک اجتناب نماید و در عین حال به سمت زبان دیپلماتیک پروتکتلی و میانه رو و مدبرانه حرکت نماید. در این صورت، هر گونه زان دیپلماتیک، مبتنی بر شعار گرایان تخیل گرایبی، و غیر منطقی آسیمی جدی بر منزلت و جایگاه قدرت اجتماعی ایران وارد خواهد کرد.

در عین حال، سیاست های کلی نظام مبتنی بر آرمانهای انقلاب اسلامی و سیاست های کلی کشور ناشی از سند چشم انداز بیست ساله، اصول بنیادین سیاست خارجی ایران مانند حفظ استقلال و تمامیت ارضی، نفی نظام سلطه، حمایت از جهان اسلام و پشتیبانی از روند همگرایی در آن، مقابله با سیاستهای تبعیض آمیز رژیم صهیونیستی، پشتیبانی از آرمان فلسطین و حزب الله لبنان و تأکید بر ارتقای فناوری صلح آتی هسته ای، تشکیل دهنده عناصر اصلی دیپلماسی ایرانی است.

رئیس‌جمهور محترم نباید فراموش کند که نماینده رسمی نظام جمهوری اسلامی ایران با همه تعاریف هویتی و انقلابی آن هستند. اقدامات هویتی ایران در نظام بین الملل برای ما دستاوردهای زیادی در جهان اسلام و در جمع کشورهای جنوب داشته است بنابراین در عین رعایت نزاکت دیپلماتیک، نباید ماهیت مقاومت و هویت ساز جمهوری اسلامی نادیده گرفته شود. نماینده که مقام معظم رهبری اشاره کرده اند، بین زبان مقاومت و زبان مذاکره تناقضی وجود ندارد. ما باید از تریبون سازمان ملل متحد برای طرح ایده‌هایمان استفاده کنیم و دیدگاه‌های جمهوری اسلامی ایران را در قبال تحولات نظام آشوب زده بین المللی تبیین کنیم و با تکیه بر اقتصاد جهانی و دستاوردهای علمی ایران در سطح بین المللی اقدامات دیپلماتیک در نظام بین الملل برای ما دستاوردهای زیادی در جهان اسلام و در جمع کشورهای جنوب داشته است بنابراین در عین رعایت نزاکت دیپلماتیک، نباید ماهیت مقاومت و هویت ساز جمهوری اسلامی نادیده گرفته شود.

ما باید با اقتدار از دستاوردهای علمی ایران در سطح بین المللی استفاده کنیم و با تکیه بر اقتصاد